

МОТРИЧ МИКОЛА СЕМЕНОВИЧ (до 120 річниці від дня народження)

Традиційно у розділі «Хроніки» ми розповідали про видатних медиків-науковців, професорів, які зробили вагомий внесок у науку та підготовку наукових кадрів, й самі були лікарями найвищої кваліфікації. Однак, вирішальну роль у різних ланках охорони здоров'я завжди відігравали практичні лікарі, які щоденною копіткою, самовідданою працею відновлювали здоров'я мільйонам пацієнтів, а нерідко й виривали їх з обіймів смерті. Тому журнал «Медична наука України» розпочинає серію статей про видатних лікарів-практиків. Започаткуємо ці публікації розповіддю про лікаря-хірурга Мотрича Миколу Семеновича, випускника КМІ (тепер НМУ імені О.О. Богомольця) 1925 року, 120-річчя якого буде відмічено цього року.

Народився М.С. Мотрич 27 жовтня 1896 р. в Прилуках Полтавської губернії (тепер Чернігівська область) в родині службовця міського відділення банку. Мати займалась домашнім господарством, виховувала трьох дітей. Батько Семен Корнійович працював у Прилуцькому міському суспільному банку, спочатку писарем, а потім – бухгалтером. За багаторічну добросовісну працю батько був тричі «всемилостейше» відзначений. Спочатку – званням «особистого почесного громадянина», потім – золотою медаллю «За усердие» для носіння на Станіславській стрічці, пізніше – званням «нащадного почесного громадянина».

У 1916 р. М.С. Мотрич закінчив Прилуцьку гімназію і вступив на медичний факультет Київського Імператорського університету ім. Св. Володимира. У 1917 р. помер батько, і Микола вимушений був перервати навчання й піти працювати, допомагати матері і своїм неповнолітнім братам. Довелося працювати контролером у Земській спілці, переписувачем, завідувачем гарнізонного клубу Прилуцького повітового військкомату, інспектором Київського губвідділу РСІ, робітником паперового магазину «Оборіт», посудомийником столової робфаку КІНГ.

У 1925 р. М.С. Мотрич закінчив Київський медінститут. 17.11.1927 р. він склав іспит, захистивши кваліфікаційну працю «Позауразова вагітність», і отримав кваліфікацію лікаря.

Де тільки не прийшлося лікарю М.С. Мотричу працювати за направленням Батьківщини: ординатором Пироговської лікарні м. Вінниці; завідувачем медамбулаторії при Новогребецькому цукровому заводі на Вінничині; окружним судмедекспертом в Прилуках; завідувачем Малодівицької райлікарні на Чернігівщині; ординатором хірургічного відділення

Прилуцької міжрайлікарні; клінічним ординатором кафедри дитячої хірургії Київського медінституту; травматологом ортопедичної лікарні; ординатором хірургічного відділення центральної окружної лікарні Південно-Західної залізниці; виїзним лікарем Київської станції швидкої допомоги.

А потім почалася війна. М.С. Мотричу, як досвідченому фахівцю, запропонували евакуюватися разом з сім'єю за Урал і там лікувати евакуйованих та місцевих жителів. Та він відмовився від цієї пропозиції. 24 червня 1941 р. лікар Микола Мотрич пішов добровольцем до лав Червоної Армії. Його призначили начальником відділення автохірургічного загону № 65 Південного фронту. Наприкінці вересня цей загін був обстріляний ворогом і оточений, а всі, хто залишилися живими, потрапили до фашистського полону – у Бориспільський табір військовополонених. Чинити опір фашистам було нелегко. Тож групка чоловіків, серед яких був і Микола Мотрич, вирішили спробувати втекти. І їм вдалося це зробити 24 жовтня 1941р. Пішки йшли на північ Київщини і дійшли до лісів Іванківського району, а згодом – і до райцентру. Та ворог окупував й Іванків.

Нелегко було працювати «під носом» у фашистів на тимчасово окупованій території. Та М.С. Мо-

трич – з листопада 1941 по листопад 1943 років – хірург і гінеколог Іванківської лікарні – усіма силами намагався полегшити страждання хворим людям з місцевого населення, які не змогли евакуюватись, – лікував, оперував. Багатьох молодих жінок і чоловіків йому вдалося звільнити від примусового вигнання в Німеччину, засвідчуючи спеціальній комісії факти того чи іншого «тяжкого» захворювання. З особливою увагою ставився Микола Семенович до поранених бійців Червоної Армії. Допомагав медикаментами партизанам із з'єднання С.А. Ковпака.

10 листопада 1943 р. радянські війська звільнили Іванківський район від фашистів. А вже 11 листопада завідувач райвідділом охорони здоров'я наказом № 1 призначив лікаря-хірурга Мотрича М.С. завідувачем Іванківської районної лікарні. Цим же наказом на роботу був прийнятий і перший повоєнний медперсонал.

Працюючи провідним хірургом в Іванківському районі, М.С. Мотрич показав себе висококваліфікованим спеціалістом, який досконало володів усіма порожнинними операціями. За час роботи хірургом ним зроблено 10800 різних абдомінальних утручань. Він був безмежно відданий професії, лікарня була його другою домівкою. Для Миколи Семеновича не існувало вихідних і свят, коли в лікарні знаходилися тяжкохворі. Саме тому він користувався величезним авторитетом серед мешканців Іванківського району і колег.

Микола Семенович був не тільки прекрасним лікарем, а й талановитим організатором. В Іванківській ЦРЛ за керівництва М.С. Мотрича було розширено терапевтичний стаціонар, добудовано хірургічне відділення, жіноча консультація і положовий будинок, клінічна лабораторія. Завдяки великим зусиллям М.С. Мотрича, лікарня була оснащена рентгенівською установкою і фізіотерапевтичним кабінетом. У Іванківському районі він створив цілу мережу лікарняних закладів, наступникам залишилося лише поліпшувати і зміцнювати їх матеріально-технічну базу. А очолював він колектив Іванківської ЦРЛ по 1960 рік.

Микола Семенович був не тільки талановитим хірургом і наставником молодих лікарів, брав активну участь в громадському житті району. Він не-

одноразово обирався депутатом селищної та районної рад, делегатом з'їздів хірургів УРСР та СРСР, виступав у пресі зі статтями на санітарно-просвітницьку тематику.

За заслуги в галузі охорони здоров'я Микола Семенович був нагороджений орденом «Знак пошани» (1960), медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні» (1945), знаком «Відмінник охорони здоров'я» (1947).

Помер М.С. Мотрич 4 лютого 1965 року. Гроб з тілом відомого лікаря був установлений для прощання в районному будинку культури, що знаходився на території центрального парку райцентру Іванків. Не дивлячись на тріскучий мороз (мінус 30 градусів), у парку зібралась величезна кількість людей. А під час похоронної процесії на всіх промислових підприємствах Іванкова одночасно на одну хвилину була включена сирена, сигналізуючи про невинуватість втрату.

Пам'ятають добрі справи відомого хірурга вдячні земляки. В Іванківському районному музеї представлені матеріали про відомого земляка. Вже більше 20 років одна з вулиць Іванкова носить ім'я лікаря Мотрича. А на честь 110-ї річниці від дня його народження (2006) на вулиці встановили меморіальну дошку з портретом хірурга. Так зберігають земляки пам'ять поколінь про цю неординарну особистість, лікаря від Бога.

СТАТТІ ПРО ПЕРСОНАЛІЮ

1. 10 000 операцій лікаря **Мотрича** // **Київська правда**. – 09.05.1951 р. – С. 3.
2. 33 роки самовідданої праці // **Червоний промінь**. – 28.10.1956 р. (№ 87). – С. 2.
3. **Ювілей сільського лікаря** // **Київська правда**. – 27.10.1956 р. (№ 213). – С. 3.
4. **З ім'ям лікаря Мотрича на вустах** // **Трибуна праці**. – 31.01.2004 р. (№ 7). – С. 2.

**Печковський К.Є., к. мед. н.,
асистент кафедри терапевтичної
стоматології НМУ імені О.О. Богомольця**